

Утвърдил:

Декан

Дата

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

Факултет по Славянски филологии

Специалност: РУСКА ФИЛОЛОГИЯ

СЛР	0	2	0	1	1	1	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

A	3	1	5
---	---	---	---

Руска литература от XVIII век

Преподавател: Проф. д-р Ангелина Вачева

Асистент: Проф. д-р Ангелина Вачева

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	15
	Практически упражнения (хоспитиране)	
Обща аудиторна заетост		45
Извънаудиторна заетост	Конспектиране на учебна литература	45
	Доклад/Презентация	10
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	80
Обща извънаудиторна заетост		135
ОБЩА ЗАЕТОСТ		180
Кредити аудиторна заетост		1,5
Кредити извънаудиторна заетост		4,5
ОБЩО ЕКСТ		6

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Workshops {информационно търсене и колективно обсъждане на доклади и реферати)	
2.	Участие в тематични дискусии в часовете	20%
3.	Демонстрационни занятия	
4.	Посещения на обекти	
5.	Портфолио	
6.	Тестова проверка	
7.	Решаване на казуси	
8.	Текуща самостоятелна работа /контролно	30%
9.		
10.		
11.		
12.	Изпит	50%

Анотация на учебната дисциплина:

Курсът по руска литература на XVIII век се провежда през третия семестър на бакалавърска степен на специалността „руска филология“. Хорариумът на дисциплината е общо 45 часа (30 лекции и 15 часа упражнения). Занятията се провеждат на руски език. Проблематиката на курса цели да задълбочи познанията на студентите - бъдещи специалисти русисти в областта на руската култура и литература. Курсът е ориентиран исторически. Негов предмет са историята и поетиката на руската литература на XVIII век. В центъра на вниманието е изработването на модела на новата, европейски ориентирана руска литература, която скъсва със средновековното наследство. Литературните факти се разглеждат в тясна връзка с културно-историческите процеси в страната, както и в контекста на интензивния културен диалог на Русия със Западна Европа. Създаването на модела на новата руска литература се анализира във връзка с влиянието на философията на Просвещението, нейното приемане или отричане. Отчита се сложната рецепция на мултинационално културно въздействие (френско, немско, английско, италианско, полско), както и наличието на разнообразни течения в самата руска култура през XVIII век. Последователно се разглеждат етапите в литературния процес, преминаващ през барок, класицизъм, сантиментализъм; създаването на нова жанрова система по западноевропейски модел и нейното преосмисляне в края на столетието, изработването на единен национален литературен език според рационалистичните норми на ранното Просвещение, реформата на версификацията. Значително място се отделя както на творчеството на бележити автори (Теофан Прокопович, Дмитрий Ростовски, Стефан Яворски, Антиох Кантемир, Василий Тредиаковски, Михаил Ломоносов, Александър Сумароков, Николай Новиков, Екатерина II, Денис Фонвизин, Михаил Чулков, Фьодор Емин, Яков Княжнин, Михаил Херасков, Гаврила Державин, Николай Лвов, Михаил Муравьов, Николай Карамзин, Иван Крилов, Александър Радищев), така и на развитието на емблематични лирически жанрове (ода, стихотворна сатира, елегия, послание), героичния и комичния епос, драматургията (трагедия, комедия, комична опера), прозата (роман, повест, пътепис и др.).

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

Семинарните занятия допълват лекционния курс с детайлното разглеждане на конкретни текстове, представителни за водещите жанрове и за творчеството на най- известните автори от разглежданата епоха.

Предварителни изисквания:

Редовно посещение на учебните занятия и активно участие на студентите.
Тестове, задължителна курсова работа за допускане до изпит по предварително избрана тема.
Устен изпит. Умения за четене на руски език. Базова хуманитарна култура.
Знания по руска история.

Очаквани резултати:

Задълбочаване на знанията на студентите по история на руската култура в диалога ѝ със западноевропейската и представите за националната специфика на модерната руска литература. Получаване на фундаментални знания за водещи имена на творци, чието творчество служи за отправна точка на процесите в руската литература. Обогатяване на езиковите познания на студентите и уменията им да анализират литературни текстове.

Учебно съдържание

Лекционен курс

№	Тема:	Хорариум
1	Литературата от XVIII век като начало на новата руска литература. Особенности на културната ситуация в Русия в контекста на европейското Просвещение. Изучаване на историята и поетиката на руската литература от XVIII век. Периодизация.	2 ч.
2	Синтетизъм на културата на Петровата епоха. Развитие на стихотворството и театъра в началото на XVIII. Анонимна любовна лирика. Нова социална роля на театъра. Училищна драма. Панегирична поезия. Барокова образност. Белетристиката от първата трета на XVIII в. Повести от Петровото време: „Гистория о российском матросе Василий Кориотском...“, „История об Александре, российском дворянине“ и др. "Свое" и "чуждо", погледът към другия и другостта. Новата етична парадигма на Петровата епоха и концепцията на персонажната система. Творчеството на Теофан Прокопович, Дмитрий	2 ч.

	Ростовски и Стефан Яворски.	
3	Класицизмът в руската литература – хронология, европейски модели, национална специфика. Жанрова система и литературна конвенция.	2 ч.
4.	А. Д. Кантемир (1708 —1744). Жанрът на стихотворната сатира в поезията му. Поетика на сатири I, II, VII („На хулящих учение (К уму своему)“; „На зависть и гордость дворян злонравных (Филарет и Евгений)“; „О воспитании (Князю Н. Ю. Трубецкому)“). Персонажна система. Стихотворно новаторство. Стил и език. Философски трактати. „Письма о природе и человеке“ (преводни и оригинални), „Письмо Харитона Макентина. . .“ и стихотворната теория на Кантемир. Значение.	2 ч.
5.	В. К. Тредиаковски (1703-1769). Реформи в областта на руското стихосложение и руския литературен език. „Новый и краткий способ к сложению российских стихов“. „Эпистола к Аполлину“. Теоретични трудове ("Мнение о начале поэзии и стихов вообще", "Рассуждение о комедии вообще", "Предъизъяснение об ироической пииме" и др.) . Преводи (“Езда в остров любви”, “Тилемахида”). Лирика. Епична поезия - „Тилемахида“. Духовни оди. Значение на Тредиаковски.	2 ч.
6.	М. В. Ломоносов (1711-1765). Енциклопедизъм в научните и творчески интереси. Литературна дейност. Реформи в областта на руския литературен език и руското стихотворство (“Письмо о правилах российского стихотворства”, “Письмо о пользе книг церковных”, ”Риторика”). Одата като основен жанр в творчеството му. Поетика. Автор и адресат в одата. Художествено пространство и метафоричност. Бароково наследство и класицистична рационалност. Одическа строфа. Философска лирика: “Вечернее размышление...”, “Утреннее размышление...” Духовни оди. Епопеята “Петр Великий”. Значение на Ломоносов.	2 ч.
7.	А. П. Сумароков (1718-1777). Естетически възгледи. Драматургия. Трагедии ("Синав и Трувор", "Димитрий Самозванец" и др.) и комедии ("Опекун", "Рогоносец по воображению" и др.). Драматургичният канон в пиесите на Сумароков. Поетика на одите на Сумароков. Сатири и пародийни оди. Басни. Любовна лирика. Сумароков като теоретик на руския класицизъм ("Эпистола о стихотворстве", "Эпистола о русском языке"). Списание то „Трудолюбивая пчела“. Школата на Сумароков. Значение на Сумароков.	2 ч.
8.	Екатерина II (1729-1796) - политика чрез литература. Културни инициативи през 60-те – началото на 70-те	2 ч.

	<p>години на XVIII в. „Всякая всячина“ – първото руско сатирично списание. Комедии („О, Время“, „Именины г-жи Ворчалкиной“, „Г-жа Вестникова с семьей“) – проблематика, система на персонажите.</p> <p>Кореспонденцията на императрицата с философите на Просвещението. Диалогът на престола и елита през 80-те години на XVIII век като същност на новата културна политика. Комедии от 80-те години. Исторически хроники в Шекспиров дух („Рюрик“, „Началното управление на Олег“) – проблематика и жанрово новаторство. Педагогически приказки. Журналистика от 80-те години на века. Мемоарна проза.</p>	
9.	<p>Николай Иванович Новиков (1744-1818). Полемиката на Новиков с Екатерина II за социално насочена сатира. Списанията му „Трутень“, „Живописец“, „Кошелек“. Теми, образи, жанрове, особености на комизма. Просветителска и издателска дейност. "Опыт исторического словаря о русских писателях", "Древняя российская вивлиофика" и началото на руската литературна историография. Масонски списания.</p>	2 ч.
10.	<p>Развитие на художествената проза. Първите руски романи. Ф. А. Емин - „Письма Ернеста и Доравры“, М. И. Чулков - "Пересмешник", „Пригожая повариха“, М. М. Херасков „Нума Помпилий" и др. В. А. Левшин „Русские сказки". Масова литература и нейната естетика. Матвей Комаров и неговите романи. Сатиричната проза на Д. И. Фонвизин ("Всеобщая придворная грамматика", "Челобитная российской Минерве...", "Калисфен" , "Друг честных людей, или Стародум"и др.) и И. А. Крылов (сатиричното списание «Почта духов», Сатирични повести: „Каиб", "Похвальная речь в память моему дедушке", "Похвальная речь Ермалафиду").</p>	2 ч.
11.	<p>Развитие на поезията през последната трета на века. Предпочитани жанрове. Еволюция на лириката. Поезията на В. Петров – оди, епическата поема „Еней“. Първата оригинална руска епопея – «Росиада» от М. Херасков. Бурлеската и преосмислянето на класицистичните канони. В. И. Майков - „Елисей, или Раздраженный Вахх", И. Ф. Богданович - „Душенька" и др. Полемични контексти. Поезията на И. Барков ("барковиана") като травестия на класицистичната конвенция.</p>	2 ч.
12.	<p>Драматургията през последната трета на XVIII в. Кръжокът на И. П. Елагин и теорията на В. И. Лукин за превод и адаптация на драматични текстове. Трагедията в творчеството на Княжнин («Вадим Новгородски») – идеологически измерения и поетизация на</p>	2 ч.

	<p>републиканската идея. Комедия (Д.Фонвизин, В. Капнист-, „Ябеда“, Княжнин и др.).</p> <p>Поява на нови драматургични жанрове: <i>мелодрама</i> („слезная комедия“), <i>буржоазна</i> („мещанская“) <i>драма</i>, <i>комична опера</i> и др. (М. И. Попов „Анюта“, А. А. Аблесимов „Мельник“, Н. П. Николев „Розана и Любим“ и др.).</p> <p>И.А. Крилов (1769-1844). Сатирични драми: „Триумф, или Подщипа“ и „Пирог“, комедии („Урок дочкам“, „Проказники“ и др.).</p> <p>Денис Фонвизин (1745-1792). Ранно сатирично творчество Драматургичното новаторство на Фонвизин и възникване на самобитната руска комедия. „Бригадир“ и темата за провинциалното дворянство. „Недоросль“. Драматичен конфликт, проблематика, персонажи. Фонвизин в България.</p>	
13.	<p>Гаврила Романович Державин (1743-1816). Поезия. Реформираната жанрова структура на одата у Державин („Фелица“). Победно-патриотични оди. Сатирата във „Вельможа“ и „Властителю и судьям“. Философски мотиви: „Приглашение к обеду“, „Бог“, „На смерть князя Мещерского“, „Водопад“, „Река времен“. Пейзажът и натюрморът в поезията на Державин. Осмисляне на поетичното призвание: «Ключ», «Лебедь», «Тончию», «Мой истукан», „Памятник“. Анакреонтична лирика. Фолклорни мотиви в поезията на Державин. Трактатът „Рассуждение о лирической поэзии или об оде“. Участието на поета в литературната полемика от началото на XIX в. Значението на творчеството на Державин за руската литература.</p>	2 ч.
14	<p>Специфика на руския сантиментализъм. Проблеми на периодизацията. Течения в руския сантиментализъм. Представители. Жанрова система. Основни художествени принципи. Нова концепция за литературния език.</p> <p>Николай Михайлович Карамзин (1766-1826) и разцветът на руския сантиментализъм. „Письма русского путешественника“ - жанрови особености, образът на автора. Лирика: „Осень“, „Меланхолия“, „К соловью“, „Граф Гваринос“ и др. Повести: „Бедная Лиза“, „Фрол Силин“, „Остров Борнгольм“, „Наталья, боярская дочь“. Историческа проза: „Марфа Посадница“ или Покорение Новгорода. "История государства Российского" и нейното значение за руската литература. Карамзин като журналист, публицист, литературен критик. Журналистика и литературна критика ("Что нужно автору", "О Богдановиче и его сочинениях", "Пантеон</p>	2 ч.

	росийских авторов” и др.). Школата на Карамзин. Значение на творчеството на писателя. Карамзиновите повести и побългаряването им през Възраждането.	
15	Александър Николаевич Радишчев (1749-1802). Философия и историософия (“О човеке, его смертности и бессмертии”, “Житие Федора Васильевича Ушакова”, “Письмо к другу, жительствовавшему в Тобольске” и др.). Сантименталната проза на писателя (“Дневник одной недели”). Одата „Вольность”. Пътеписът „Путешествие из Петербурга в Москву” и мястото му в творчеството на писателя. Жанрова структура. Късна поезия. Стихотворението „Осьмнадцатое столетие”.	2 ч.

Семинарни упражнения

Тема №	Наименование на темата	Хорариум
1.	Литература на Петровата епоха	2 часа
2.	Сатирите на А.Кантемир	2 часа
3.	Поетика на похвалната ода в поезията на Ломоносов	2 часа
4.	Драматургията на Сумароков	2 часа
5.	Националните драматургични сюжети на Фонвизин	2 часа
6.	Реформирането на одата в поезията на Державин	2 часа
7.	Руската белетристика от края на XVIII в.	2 часа
8.	Руски сантиментализъм	2 часа

Конспект за изпит

№	Въпрос
1	Особености на културната и литературната ситуация в Русия през XVIII век в сравнение с другите европейски страни.
2	Литература на Петровата епоха. Развитие на светската култура и поява на нови литературни жанрове. Барокова образност. Любовна и панегирична лирика.
3	Повести от Петровото време. Белетристично новаторство и литературен традиционализъм. Сюжети, персонажи, художествено пространство, стилистика, авторство.
4.	Драматургията през Петровата епоха. Училищната драма и нейните възпитателни и политически задачи (“Владимир” от Теофан Прокопович, “Рождественская драма” от Св. Димитри Ростовски, “Слава Российская” от Ф.Журовски и др.)
5	Ораторска проза през Петровата епоха (Т.Прокопович, Св.Димитрий Ростовский, Стефан Яворский). Социални и философски идеи. Барокова образност. Проблеми на поетиката
6	Руският класицизъм и националните му особености. Проблема периодизации. Поетиката на класицизма и свързаните с нея жанрова, стилистична и стихотворна

	реформи в руската литература.
7	Сатириите на А.Д.Кантемир. Стихотворната сатира в жанровата система на класицизма. Актуалност и полемичност на творбите на Кантемир. Особенности на поетиката. Персонажи. Стихово новаторство.
8	Творчеството на Трелиаковски. Предложената от него реформа на стиха. Теоретични трудове за отделните класицистични жанрове. Поезия. Преводи.
9.	Литературно-теоретичните трудове на М. В.Ломоносов. Реформи на стиха и литературния език. «Риторика».
10	Поезията на М.В.Ломоносов. Одата като «ораторски жанр». Адресатът и авторът в похвалната ода. Поетика и стилистика. Духовни оди. Епопеята «Петр Великий».
11	А.П.Сумароков като теоретик на руския класицизъм. Позицията му в литературната полемика от епохата. Школата на Сумароков.
12	Класицистичната драматургия и нейният канон (трагедия, комедия). Трагедиите на Сумароков. Характер на конфликта, особености на историзма, персонажна система, стилистика. Сумароков-комедиограф. Сюжети, конфликти, персонажи в комедиите му.
13	Поезията на Сумароков. Възгледите му за одата. Други лирически жанрове: послания, елегии, идилии, еклоги, песни; стихотворни сатири и басни.
14	Руската сатирична журналистика от края на 60-те-началото на 70-те години на XVIII век и борбата за създаване на обществено мнение. Сатирични списания: „Всякая всячина“ на Екатерина II, „И то, и съо“ на М. Чулков, „Адская почта“ на Ф. Емин, „Трутень“ на Н.И.Новиков и др. Жанрове, спор за степента на сатирично осмиване, нравоучителни послания.
15	Журналистическата и книгоиздателската дейност на Н.И.Новиков. Дискусията с «Всякая всячина». Тематика, персонажи, жанрове в списанията «Трутень», «Живописец», «Кошелек». «Опыт исторического словаря о русских писателях» (1772) като израз на нова концепция за руската литературна история.
16	Развитие на белетристиката (60-90-е гг.). Просветителска и масонска романистика. Романът като жанр според литературната теория на класицизма. Писатели (Ф.Емин, М.Чулков, М. Херасков), текстове, аудитория. Сборници с проза (Чулков, Левшин). Масовата литература и творчеството на Матвей Комаров.
17	Жанрът на епопеята в поезията на руския класицизъм. Теория и практика. Първи опити. «Тилемахида» на В.К. Трелиаковски. Жанрът през последната трета на XVIII в. («Еней» на В.П.Петров, «Россияда» на М.Херасков).
18	Комичният епос и неговата роля в руската поезия през последната трета на XVIII век. Интертекстуалната природа на жанра. Травестия, комическа имитация (пастиш), пародия. Сюжети и персонажи, стилистични особености («Елисей, или Раздраженный Вакх» от В.Майков, «Душенька» от И.Богданович и др.)
19	Руската комедия от последната трета на XVIII век. Фонвизин, Капнист, Екатерина II, Крилов. Тематични особености, оригинална поетика.
20	Съдбата на лирическите жанрове през последната трета на XVIII в. Трансформация на одата в поезията на Державин; «нравоучителните» оди на Херасков, модификации на посланието, елегията, стихотворната сатира у късните класицисти и сантименталистите.
21	Творчеството на Д.Фонвизин. Ранни сатирични текстове («Лисица-казнодей», «Послание к слугам своим»). «Бригадир» как първата комедия за «руските нрави».

	«Недоросль» - характер на конфликта, преосмисляне на организиращата роля на любовната интрига, групи персонажи.
22	Драматургията през последната трета на XVIII в. Кръжокът на И. П. Елагин и теорията на В. И. Лукин за превод и адаптация на драматични текстове. Нови драматургични жанрове: <i>мелодрама</i> (“слезная комедия”), <i>буржоазна</i> („мещанская“) <i>драма</i> , <i>комична опера</i> и др. (М. И. Попов „Анюта“, А. А. Аблесимов „Мельник“, Н. П. Николев „Розана и Любим“ и др.) – сюжети, персонажи, фолклорни мотиви.
23	Късната класицистична трагедия. Историческите хроники на Екатерина II. Трагедията в творчеството на Я.Княжнин («Вадим Новгородски», «Титово милосердие») – идеологически измерения и поетизация на републиканската идея. Идеологическият и литературен спор с императрицата.
24	Сатиричните списания на И.А. Крилов. Проблематика и поетика. «Почта духов». Жанрове на Криловата журналистика. «Мнимият панегирик» в творчеството му. Философска проза («Каиб»).
23	Сатиричните драми на И.А. Крилов: „Триумф, или Подщипа“ и „Пирог“, комедии (“Урок дочкам”, “Проказники” и др.).
24	Новаторската поезия на Г.Р.Державин. Одите на поета като съчетание на инвенция и традиция. «Фелица» и вписаността ѝ в новия политико-културен дискурс през 80-те години на века.
25	Г.Р.Державин. Военни, философски и анакреонтни оди. Темата за поетичното призвание. «Говорещата живопис» на Державиновите стихове.
26	Сентиментализмът в руската литература от втората половина на XVIII – началото на XIX в. Хронология, представители, национална специфика. Характерни стихотворни и прозаични жанрове. Нова концепция за литературния език.
27	Н.М.Карамзин как идеолог на руския сентиментализъм. Публицистика, журналистическа дейност. Литературно-критически работи. Роль писателя в еволюцията на руския литературен език.
28	Лириката на Карамзин. Жанрови и стилистични особености. Нова поетическа ориентация (стихотворения “Поэзия”, “Меланхолия”, “Осень”, “К соловью” и др.). Балади (“Раиса”, “Граф Гваринос”, “Алина”). „Ода к милости“.
29	Поетика на прозата на Карамзин. Повести („Бедная Лиза“, „Сиера Морена“, „Остров Борнгольм“, „Наталья, боярская дочь“, „Марфа Посадница“) – новаторство в сюжетите и персонажната система, авторско присъствие, функции на пейзажа, стилистични особености. Жанрът на пътеписа – „Письма русского путешественника“: диалогът на Русия с Европа. Концептуализация на миналото в „История Государства Российского“
30	Творчеството на А. Н. Радищев. Философия и публицистика («Дневник одной недели»“Житие Ф.В.Ушакова”, “Письмо к другу, жителствующему в Тобольске”). “Путешествие из Петербурга в Москву” – проблематика, жанрова концепция, публицистични послания. Лирика и поеми. Стихотворението „Осьмнадцатое столетие“ като поетично обобщение на века.

Библиография

Основна:

- История русской литературы в 4-х томах, т. 1, Л. 1980.
- Благой, Д. Д. История русской литературы XVIII в. М.-Л., 1950 и др.
- Гуковский, Г.А. Русская литература XVIII века. М., изд. 2-е, 1998–2005.
- Клейн, Иоахим. Русская литература в XVIII веке. М., Индрик, 2010.
- Гуськов, Н. А. История русской литературы XVIII века. СПб., 2013.
- Лебедева, О. Б. Русская литература XVIII века. М., 2018.
- Минералов, Ю. И. История русской литературы XVIII века. Учебник для академического бакалавриата. М., 2018.
- Словарь русских писателей XVIII века. СПб., т. 1–1988; т. 2 – 1999; т. 3 – 2010; т. 4 - 2020.
- Русская поэзия. Т. 1. XVIII век (под ред. С. А. Венгерова), СПб., 1893–1897.
- Велчев, В. Руската литература в образци и очерци. 3 изд. С., 1978.
- Русская литература XVIII в. Хрестоматия, сост. Г. П. Макогоненко. Л., 1970.
- Западов, В. А. Русская литература XVIII в. 1700–1775. Хрестоматия. М., 1979.
- Западов, В. А. Русская литература последней четверти XVIII в. Хрестоматия, М., 1985.
- Гуковский, Г. А. Русская поэзия XVIII века, Л., 1927.
- Гуковский, Г. А. Ранние работы по истории русской поэзии, М., 2001.
- Серман, И. З. Русский классицизм. Поэзия. Драма, Сатира. Л., 1973.
- Москвичева, Г. В. Русский классицизм, М. 1978, 1986.
- Боева, Л. Проблемы русской литературы XI–XVIII вв. С., 1985.
- Кулакова, Л. И. Очерки истории русской эстетической мысли XVIII в., М. 1968.
- Западов, А. В. Поэты XVIII века, М. 1979.
- Орлов, П. А. Русский сентиментализм. М. 1977.
- Берков, П. Н. История русской комедии XVIII в. Л. 1977.
- Берков, П. Н. История русской журналистики XVIII в. М.-Л. 1952.
- Клейн, Иоахим. При Екатерине. Труды по русской литературе XVIII века. М., 2021.
- Клейн, И. Пути культурного импорта. Труды по русской литературе XVIII века. М., 2005, 2021.
- Николаев, С. И. Литературная культура Петровской эпохи. СПб., 1996.
- Николаев, С. И. Разыскания о русских поэтах первой половины XVIII века. М., СПб., Альянс-Архео, 2023.
- Алексеева, Н. Ю. Русская ода. Развитие одической формы в XVII-XVIII веках. СПб., Наука, 2005.
- Погосян, Е. Восторг русской оды и решение темы поэта в русском панегирике 1730–1762 гг. Тарту, 1997.
- Кочеткова, Н. Д. Литература русского сентиментализма. СПб., 1994.
- Павлович, С. Е. Пути развития русской сентиментальной прозы XVIII в. Саратов 1974.
- Макогоненко, Г. П. От Фонвизина до Пушкина. М., 1969.
- Смирнов, А. А. Литературная теория русского классицизма. М., 1981.

- Тынянов, Ю. Н. Поэтика. История литературы. Кино. М., 1977.
- Пумпянский, Л. В. Классическая традиция. М., 1999.
- Лотман, Ю. М. Поэтика. Типология на культурата. С., 1990.
- Лотман, Ю. М. Культура и информация. С., 1992.
- Лотман Ю. М. Избранные статьи в 3 т., Таллинн, 1992.
- Лотман, Ю. М. Беседы о русской культуре XVIII — первой половины XIX века. М., 1994.
- Лотман, Ю. М. Карамзин. СПб., 1997.
- Успенский, Б. А. Избранные труды в 3-х т., М., 1996.
- Живов, В. М. Язык и культура в России XVIII века. М., 1996.
- Ромодановская, Е. К. Русская литература на пороге нового времени. Пути формирования русской беллетристики переходного периода. Новосибирск, 1994.
- Зорин, А. Л. "Кормя двуглавого орла..." Литература и государственная идеология в России последней трети XVIII - первой трети XIX века., М., 2001, 2004.
- Проскурина, В. Мифы империи. Литература и власть в эпоху Екатерины II. М., 2006.
- Проскурина, В. Империя пера Екатерины II. Литература как политика. М., НЛО, 2017.
- Кръстева, Д. Политически метафори и сюжети в руската литература на XVIII – XIX век. (Литература – Идеологическа история – Неофициални разкази за Двореца). Шумен, 2013.
- Осват, К. А. Придворная словесность. Институт литературы и конструкции абсолютизма в России середины XVIII века. М., НЛО, 2020.
- Стенник, Ю. В. Русская сатира XVIII в. Л., 1985.
- Стенник, Ю. В. Жанр трагедии в русской литературе. Эпоха классицизма. Л., Наука, 1981.
- Стенник, Ю. В. Идея «древней» и «новой» России в литературе и общественно-исторической мысли XVIII — начала XIX века. СПб., Наука, 2004.
- Соколов, А. Н. Очерки по истории русской поэмы XVIII в. - первой половины XIX века. М., 1955.
- Моисеева, Г. Н. Русская повесть первой трети XVIII века, Л., 1976.
- Одесский, М. П. Поэтика русской драмы. Последняя треть XVII- первая треть XVIII в. М., РГГУ, 2004.
- Сазонова, Л. И. Литературная культура России. Раннее Новое время. М., 2006.
- Серман, И. З. Поэтический стиль Ломоносова. М.-Л., 1966.
- Бухаркин, П. Е. Михаил Васильевич Ломоносов в истории русского слова. СПб., 2011.
- Гордин, Я., Гордин М. Театр Ивана Крылова. Л., 1983.
- Ходасевич, В. Ф. Державин. М., 1988.
- Курышева, Л. А. Повести о богатырях в «Русских сказках» В. А. Левшина. Сказочно-историческая модель повествования. Новосибирск, 2009.
- Коровин, В. Л. Книга Иова в русской поэзии XVIII – первой половины XIX века. М., 2017.
- Николози, Р. Петербургский панегирик XVIII века: миф – идеология – риторика. М. 2009.
- Эткинд Е. Г. Русские переводчики от Тредиаковского до Пушкина. Л., 1973.
- Заборов П. Р. Русская литература и Вольтер XVIII - первой трети XIX века. Л., 1978.

- Песков А. В. Буало в русской литературе XVIII-первой трети XIX века. М., 1989.
- Левин Ю. Д. Восприятие английской литературы в России. Исследования и материалы. Л., 1990.
- Смолярова Т. Зримая лирика. Державин. М., НЛЮ, 2011.
- Левитт М. Визуальная доминанта в России XVIII века. М., НЛЮ, 2015.
- Манолакев Хр. Между образа и четенето. С., 1996.
- Вачева А. Поэма-бурлеск в русской поэзии XVIII века. С., 1999.
- Вачева А. “Романът на императрицата”. Романовият дискурс в автобиографичните записки на Екатерина II. Ракурси на четене през XIX век”. София, Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 2008.
- Вачева А. Потомству Екатерина II. Идеи и нарративные стратегии в автобиографии императрицы. София, Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 2015.
- Сб. Проблемы изучения русской литературы XVIII в. 1972–1985 – периодически.
- Сб. Проблемы русского Просвещения в литературе XVIII в. М.-Л., 1961.
- Сб. Развитие барокко и зарождение классицизма в России XVII – начала XVIII века. М., 1989.
- Сб. Панегирическая литература Петровского времени. М., 1979.
- Сб. Русская культура XVIII в. и западноевропейские литературы. Л. 1980.
- Сб. Ломоносов и русская литература. М., 1987.
- Сб. И. А. Крылов, проблемы творчества, Л., 1975.
- Сб. Е. Р. Дашкова. Исследования и материалы, Спб., 1996.
- Сб. Эпоха Просвещения. Из истории международных связей русской литературы, Л., 1967
- История русской переводной литературы. Древняя Русь. XVIII век. Т.1-2. Спб., 1995.
- Сб. Реката на времето. Сборник в памет на проф. д.ф.н. Людмила Боева. София, Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, 2007.
- Сб. Литературная культура России – периодически от 2007 г.
- Сб. XVIII век: античные мифы и просветительские утопии. СПб., Алетейя, 2023.
- Сб. XVIII век. N 1. Л., 1935.
- Сб. XVIII век. N 2. Л., 1940.
- Сб. XVIII век. N 3. Л., 1958.
- Сб. XVIII век. N 4. Л., 1960.
- Сб. XVIII век. N 5. Л., 1962.
- Сб. XVIII век. N 6. Русская л-ра XVIII в. Эпоха классицизма. Л. 1964.
- Сб. XVIII век. N 7. Роль и значение литературы XVIII в. в истории русской культуры. Л. 1966
- Сб. XVIII век. N 8. Державин и Карамзин в литературном движении XVIII в. Л. 1969.
- Сб. XVIII век. N 9. Проблемы литературного развития России в первой трети XVIII в. Л., 1974.
- Сб. XVIII век. N 10. Русская литература. XVIII в. и ее международные связи Л. 1976
- Сб. XVIII век. N 11. Н. И. Новиков и общественно-литературное движение его времени, Л. 1976
- Сб. XVIII век. N 12. А. Н. Радищев и литература его времени. Л. 1977.
- Сб. XVIII век. N 13. Проблемы историзма в русской литературе конца XVIII - начала XIX века. Л., 1981.

Сб. XVIII век. N 14. Русская литература XVIII в. - начала XIX века в общественно-культурном контексте. Л. 1983.

Сб. XVIII век. N 15. Русская литература XVIII в. в ее связях с искусством и наукой. Л. 1986.

Сб. XVIII век. N 16. Итоги и проблемы изучения русской литературы XVIII в. Л. 1989.

Сб. XVIII век. № 17-31. 1991-2024.

Текстове:

Русская проза XVIII в. (Библ. Всемирная литература) 1971.

Русская поэзия XVIII в. (Библ. Всемирная литература) 1972.

Русская сатирическая проза XVIII в. Л. 1986.

Русская журналистика XVIII–XIX вв. М. 1986.

Русская драматургия XVIII века. М., 1986.

Русская сентиментальная повесть. М., 1977.

Поэты XVIII века. Т.1-2. Л., 1972.

Прокопович Ф. Сочинения. М. —Л., 1961. (Библиотека поэта. Большая серия)

Кантемир А. Д. Собрание стихотворений. Л. 1956. (Библ. поэта. Большая серия)

Третьяковский В. К. Собрание сочинений, т. 1-3, Спб., 1848.

Третьяковский В. К. Избранные произведения. М. 1963. (Библ. поэта. Большая серия).

Третьяковский В. Сочинения и переводы как стихами, так и прозой. Спб., Наука 2009.

Ломоносов М. В. Полное собрание сочинений. Т. 8. М.—Л, 1950—1955.

Ломоносов М. В. Избранные произведения. Л., 1961,1986 (Библ. поэта. Б. с.).

Сумароков А. П. Драматические сочинения. СПб., 1990.

Сумароков А. П. Избранные произведения. М.—Л., 1957. (Библ. поэта. Большая серия).

Новиков Н.И. Избранные сочинения. М.-Л., 1951.

Сочинения императрицы Екатерины II. На основании подлинных рукописей и с объяснительными примечаниями акад. А. Н. Пыпина, в 12 т., Спб, 1907;

Записки императрицы Екатерины II. Перевод с подлинника, изданного Императорской Академией наук, Спб., Суворин, 1907, Репринтное воспроизведение подлинника, М., 1989.

Екатерина II. Сочинения. М., 1990.

Сочинения Екатерины II. М., 1990.

Майков В. И. Избранные стихотворения. М., 1966 (Библ. поэта. Б. с.).

Чулков М. Д. Пересмешник. М., 1987.

Чулков М. Д. Пригожая повариха, или Похождения развратной женщины. Роман. Сказки. Песни. М., Эксмо, 2008.

Комаров Матвей. Ванька Каин. Милорд Георг. М., Ладомир-Наука, 2019.

Херасков М. М. Избранные произведения. Л., 1961. (Библ. поэта. Б. с.).

Фонвизин Д. И. Избранное. М., 1983.

Богданович И. Ф. Собрание сочинений и переводов. М., 1818.

Богданович И. Ф. Стихотворения и поэмы. М.-Л., 1958. (Библ. поэта. Б. с.).

Державин Г. Р. Сочинения. Т. I-IX. Спб., 1868-1880.
Державин Г. Р. Стихотворения. Л., 1957. (Библ. поэта. Б. с.).
Капнист В. В. Избранные произведения Л. 1973. (Библ. поэта. Б. с.).
Княжин Я. Б. Избранные произведения. Л., 1961. (Библ. поэта. Б. с.).
Дашкова Е. Р. Записки кн. Дашковой. М., 1991.
Дашкова Е. Р. Литературные сочинения. М., 1990.
Полное собрание сочинений И. А. Крылова, Редакция, вступительная статья и примечания В. В. Каллаша. Спб., 1904.
Львов Н. А. Избранные сочинения. М., 1994.
Карамзин Н. М. Избранные произведения в двух томах. М., 1984.
Радищев А. Н. Сочинения. М., 1988.
Лубочная книга. М., 1990.
Пригожая повариха (Сост. Т. В. Артемьева). Л., 1992.
Повести разумные и замысловатые. М., 1989.
Старинные диковинки (Сост. Ю. Медведцев). М., 1992.
Звездочетец. Русская фантастика XVIII века. М., 1990.
Петр I в русской литературе XVIII века: Тексты и комментарии. СПб., 2006.
Русская литература. Век XVIII. Лирика. М., 1990.
Русская литература. Век XVIII. Трагедия. М., 1991.

Internet:

www.rvb.ru
www.ruthenia.ru
www.ekaterina2.com
www.imWerden.de
www.pushkinskiydom.ru
www.sgecr.co.uk
www.feb-web.ru

Дата:

01.10.2024 г.

Съставил:

Проф. д-р Ангелина Вачева

Програмата е актуализирана на катедрен съвет, протокол № 01 от 23.10.2024 г.
Учебната програма е приета с протокол № 10 на ФС на ФСФ от 2024 г.